

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 9Co/125/2018  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1316216032  
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2018  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1316216032.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, so sídlom Lamačská cesta 8, Bratislava, IČO: 31 749 542, zast. AENEA Legal s.r.o., so sídlom Jozefská 3, Bratislava, IČO : 35 951 125 proti žalovaným: 1./ W. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom W. XX, M., občan SR, 2./ F. Z., nar. X.X.XXXX, bytom R. X, Z., občan SR, 3./ F. Z., I.. XX.X.XXXX, bytom N. B. M. XXX, občan SR, žalovaní 1./, 2./ a 3./ zast. Mgr. Maroš Ožvald, advokát, so sídlom Grösslingová 6-8, Bratislava, o zaplatenie 15 618,81 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 12Csp/24/2016-127 zo dňa 27. októbra 2017, takto

### rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

### odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 15 618,81 € s príslušenstvom na základe Zmluvy o poskytnutí podpory, resp. Dohody o ručení. Žalovaným 1./ až 3./ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom o výške náhrady trov konania žalovaných rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 124/1996 Z. z. účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy, § 48 ods. 1 a 2, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 a 2 § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 4.10.2000 bola medzi žalobcom a žalovanými 1./ a 2./ uzatvorená Zmluva o poskytnutí podpory č. XXX/XXX/XXXX, ktorou im žalobca poskytol úver vo výške 19 916,35 € (600 000,- Sk), s dobou splatnosti 30 rokov. Záväzok zo zmluvy bol zabezpečený ručením žalovaného 3./ Žalobca od zmluvy odstúpil listom zo dňa 22.5.2012 v zmysle čl. VIII, bod 8.4 Zmluvy o úvere, podľa ktorého v prípade, ak je dlžník v omeškaní s úhradou ktorejkoľvek splátky dlhšie ako 6 mesiacov, je žalobca oprávnený po doručení výzvy k vyrovnaní splátok od zmluvy odstúpiť jednostranne.

1.2. V prejednávanej veci išlo podľa súdu prvej inštancie o úverový vzťah, ktorý má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a podľa § 52 Občianskeho zákonníka. Spotrebiteľská zmluva totiž nie je samostatným typom zmluvy (aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná), ale možno ju označiť ako druh zmluvy, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy, ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť (neprijateľné podmienky) na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromno-právnych

vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môže mať zmluva kúpna, zmluva o dielo, poisťovná zmluva, zmluva o obstaraní zariadenia, lízingová zmluva, zmluva o úvere, zmluva o dodávke plynu elektriny, o pripojení a ďalšie. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môžu mať aj zmluvy uzatvárané podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších osobitných predpisov. Spotrebiteľská zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom na strane jednej a spotrebiteľom na strane druhej. Dodávateľ je ten, ktorý pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom bude vždy osoba (fyzická či právnická), ktorá pri uzavieraní tejto zmluvy nekoná ako podnikateľ, teda osoba, ktorá pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu činnosti. Zmluvu uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaný 1./ až 3./ ako fyzické osoby, spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy bol žalovaným 1./ až 3./ daný bez možnosti prívodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

1.3. S ohľadom na odstúpenie žalobcu od zmluvy listom zo dňa 22.5.2012, sa žalobca voči žalovaným 1./-3./ domáhal vrátenia celého zostatku úveru v lehote 30 dní. Momentom úkonu odstúpenia od zmluvy sa táto zrušuje s účinkami od začiatku a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie, príp. náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 Občianskeho zákonníka). Nebol dôvod považovať obchodnoprávnu úpravu na posúdenie danej veci za výhodnejšiu. Odstúpenie od zmluvy má účinky ex tunc, teda spätne ku dňu uzavretia zmluvy, ktorá sa tým zrušila. V danom prípade sa žalobca o bezdôvodnom obohatení dozvedel najneskôr v deň odstúpenia od zmluvy, teda dňa 22. 5.2012. Už od uvedeného okamihu sa žalobca dozvedel o skutkových okolnostiach zakladajúcich dôvod neplatnosti zmluvy, preto tento deň je rozhodujúci začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Dvojiročná subjektívna premlčacia lehota začala plynúť dňa 22.5.2012 a uplynula 22.5.2014. Objektívna 3-ročná doba márne uplynula dňa 22.5.2015, pričom žaloba bola na súde až dňa 27.9.2016, teda po jej márnom uplynutí. Nárok je preto premlčaný a súdu neostalo nič iné, ako žalobu zamietnuť, ďalšie úkony súd prvej inštancie z dôvodu nadbytočnosti a nehospodárnosti už nevykonával.

1.4. O nároku na náhradu trov konania procesných strán súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaným 1./ až 3./, ako úspešnej procesnej strane priznal voči žalobcovi, ktorý bol v spore neúspešný, náhradu trov konania v plnej výške. Súd v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške priznanej náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vytkol súdu prvej inštancie porušenie svojho práca na spravodlivý proces. Uviedol, že náležitosti zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi stranami sporu upravuje § 12 zákona č. 124/1996 Z. z., preto ani sám žalobca do určitej miery nedokáže ovplyvniť podstatný obsah zmluvy. Nemožno teda prijať záver o tom, že zmluva o úvere je typovou zmluvou alebo formulárovou zmluvou. Nestotožnil sa so záverom súdu o vzniku bezdôvodného obohatenia v dôsledku odstúpenia od zmluvy, nakoľko nemožno použiť právnu úpravu § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože zmluva o úvere nebola vyhodnotená súdom ako neplatná, ani nebola zrušená, naopak je platná a existuje. Na predmetnú zmluvu o úvere, ktorá spĺňa všetky náležitosti podľa § 497 Obchodného zákonníka, je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, nakoľko ide o absolútny obchodno-závazkový vzťah. Podľa § 397 Obchodného zákonníka je premlčacia lehota štyorročná. Z judikatúry súdov vyplýva, že na premlčanie v súvislosti s bezdôvodným obohatením je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Namietal tiež voči posúdeniu postavenia žalobcu ako dodávateľa, nakoľko tento nespĺňa pojmové znaky tohto pojmu tak, ako ich vymedzuje §52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca nekonal pri uzatváraní úverovej zmluvy v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca je finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu finančných nástrojov podľa osobitného predpisu, nevykonáva podnikanie, resp. činnosť zameranú na dosiahnutie zisku. Hospodári s finančnými prostriedkami EÚ a dotáciami zo štátneho rozpočtu a jeho hospodárenie sa riadi schváleným rozpočtom. Úverový vzťah podľa žalobcu nepredstavoval ani spotrebiteľský úver podľa zákona č. 129/2010 Z. z.

3. K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrili žalovaní 1./ až 3./. Napadnutý rozsudok považovali za vecne správny a argumentáciu uvedenú v odvolaní za nespôsobilú spochybníť ho. Zotrvali na názore,

že žalovaná pohľadávka je premlčaná, pričom k premlčaniu malo dôjsť už 18.6.2005, nakoľko podľa bodu 7.6. Zmluvy o poskytnutí podpory boli žalovaní povinní zriadiť záložné právo v prospech žalobcu k prestavanému rodinnému domu do 17.4.2002, v prípade porušenia tejto dohody mal žalobca právo odstúpiť od zmluvy a žalovaní povinnosť do 60 dní, t.j. do 17.6.2002 jednorazovo splatiť úver a úrok. Dňa 18.6.2002 mohol žalobca svoje právo uplatniť prvýkrát na súde, pričom právo sa premlčalo 18.6.2005. Aj v prípade, že by sa premlčanie odvodzovalo od odstúpenia od zmluvy, bola by pohľadávka premlčaná tak, ako to v napadnutom rozsudku uviedol súd prvej inštancie. Aj v prípade aplikácie 4-ročnej premlčacej lehoty by bola žaloba v čase podania na súd už premlčaná. Odstúpenie od zmluvy bolo vykonané dňa 22.5.2002 a premlčanie by nastalo 22.5.2006. Z celého odvolania nie je zrejmé, akým spôsobom mali byť vážne porušené procesné práva žalobcu. Nesúhlasili s argumentom, že zmluva nebola formulárová z dôvodu, že jej náležitosti sú upravené zákonom. Aj zmluva o spotrebiteľskom úvere má zákonom upravené náležitosti, pritom nie je pochybnosť o jej formulárovom charaktere. Formulárová zmluva je taká, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ podstatným spôsobom neovplyvňuje jej obsah. Na predmetný zmluvný vzťah sa nemôže vzťahovať Obchodný zákonník, podporné použitie Občianskeho zákonníka určil v čl. XII bod 12.3. zmluvy sám žalobca a prednostné použitie Občianskeho zákonníka na spotrebiteľskú zmluvu upravuje aj § 52 Občianskeho zákonníka. Bez ohľadu na postavenie žalobcu zmluvný vzťah medzi stranami sporu predstavuje spotrebiteľský vzťah v širšom zmysle, nie je pochybnosť o tom, že všetci žalovaní vystupovali v uvedenom vzťahu ako spotrebiteľia.

4. Žalobca repliku k vyjadreniu žalovaných nepodal.

5. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle §379 a § 380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav v zmysle § 215 ods. 1 C.s.p., vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie i náležitým spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2 C.s.p.).

6. Podľa ustanovenia § 387 ods. 2 C.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 C.s.p.), pričom námietky žalobcu nepovažoval za dôvodné.

7. V konaní v zásade nebolo sporné, že Zmluva o poskytnutí podpory uzavretá dňa 4.10.2000 medzi žalobcom a žalovanými 1./ a 2./ predstavuje ako zmluvný typ zmluvu o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Základnou otázkou, s ktorou sa v posudzovanom spore bolo potrebné vysporiadať, je posúdenie, či daná zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že predmetná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, pričom žalobca má postavenie dodávateľa a žalovaní postavenie spotrebiteľa.

8. Inštitút spotrebiteľskej zmluvy bol do právneho poriadku SR zavedený zákonom č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, hoci v čase uzavretia zmluvy v posudzovanej veci používal pojem typová zmluva (§ 23a ods. 1 zákon č. 634/1992 Zb. v znení účinnom od 1.1.2000) a k terminologickému posunu na „spotrebiteľskú zmluvu“ došlo až novelizáciou tohto predpisu s účinnosťou od 25.11.2004. V čase uzavretia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy sa na ňu nemohli vzťahovať v tom čase neexistujúce ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, avšak nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2004 Z. z. sa aj skôr uzavreté spotrebiteľské zmluvy dostali do právneho režimu spotrebiteľských zmlúv tak, ako je upravený v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ustanovenia § 879f ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka stanovujú trojmesačné prechodné obdobie, v ktorom sa mali dotknuté spotrebiteľské zmluvy uviesť do súladu s ustanoveniami na ochranu spotrebiteľa. Okrem toho v prechodných ustanoveniach Občianskeho zákonníka nie je žiadna osobitná norma vylučujúca pôsobnosť § 52 a nasl. na zmluvy uzavreté do 31.3.2004, z tohto dôvodu sa bez ďalšieho nová právna úprava vzťahuje aj na skôr vzniknuté právne vzťahy. V danom prípade ide o nepravú retroaktivitu, ktorá na rozdiel od pravej retroaktivity nie je zakázaná a nie je v rozpore s princípmi demokratického a právneho štátu. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na v tomto smere ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej nepravá retroaktivita nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ

nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 98/2010).

9. Hoci novela Občianskeho zákonníka č. 568/2007 Z. z. mení definíciu spotrebiteľskej zmluvy tak, že pod tento pojem bola prvýkrát výslovne zaraditeľná aj zmluva o úvere nadobudla účinnosť až 1.1.2008, aj do 13.12.2007 bolo potrebné ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka vykladať eurokonformne. Súdny členský štátov EÚ sú pri aplikácii vnútroštátneho práva povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere v súlade so znením a účelom príslušných smerníc, aby bolo zabezpečené dosiahnutie smernicami požadovaného výsledku, resp. v širšom zmysle harmonizácie práva v EÚ. Smernice, aj keď v princípe nemajú priamy účinok, predstavujú dôležitú výkladovú pomôcku, a to najmä v tak na úrovni EÚ harmonizovanom odvetí, akým je spotrebiteľské právo. Konkrétne smernica č. XX/XX/EHS z 5.4.1993 o nekálnych podmienkach v spotrebiteľských zmluvách obsahuje v čl. 2 písm. b/ definíciu spotrebiteľa ako fyzickej osoby konajúcej s cieľom nevzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu a v čl. 2 písm. c/ definíciu predajcu alebo dodávateľa ako akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu konajúcu s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu, bez ohľadu na to, či má verejnú alebo súkromnú formu. Pri dôslednom eurokonformnom výklade aplikovateľných vnútroštátnych predpisov nie je potom možné dospieť k inému záveru, ako že za spotrebiteľskú zmluvu je potrebné považovať každú zmluvu uzavretú medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktorí spĺňajú vyššie uvedenú definíciu.

10. V konaní nebolo sporné, že žalovaní nekonali v rámci výkonu svojej obchodnej či inej podnikateľskej činnosti a spĺňajú znaky spotrebiteľa či už podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka alebo čl. 2 písm. b/ smernice č. XX/XX/EHS.

11. Pokiaľ žalobca namietal, že nemal a nemá postavenie dodávateľa, vychádzal pritom z legálnej definície dodávateľa upravenej v súčasnosti v § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca, ktorým je Štátny fond rozvoja bývaní, je zákonom zriadená organizácia, ktorej prostriedky možno použiť na účely ustanovené zákonom zamerané najmä na uskutočňovanie pomoci štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu, pričom pokiaľ aj žalobca vytvorí zisk, tento je opätovne použitý na plnenie zákonných úloh fondu. Odvolací súd sa s vyššie uvedeným názorom nestotožňuje. Ustanovenie § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka nie je možné vykladať iba gramaticky, nesystematicky a tak úzko, že pri tom nie je v celej svojej šírke zohľadnený obsah pojmu dodávateľ tak, ako je definovaný príslušných normách európskeho práva. Odvolací súd už vyššie zdôraznil potrebu tzv. eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, ktorý musí byť i v súlade so smernicami EÚ, aj keď nemajú priamy účinok. Podľa citovaného čl. 2 písm. c/ smernice č. XX/XX/EHS „predajca alebo dodávateľ“ môže mať verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva. V zmysle uvedeného ustanovenia sa pôsobnosť smernice č. XX/XX/EHS vzťahuje aj na organizácie verejnoprávnej povahy, pokiaľ vstupujú do zmluvných vzťahov s osobami spĺňajúcimi znaky spotrebiteľa, ktoré možno subsumovať pod obchodnú alebo podnikateľskú činnosť, či výkon určitej profesie. Žalobca v rámci svojho predmetu činnosti uzatvára úverové zmluvy, ktorými prenecháva druhému účastníkovi zmluvy finančné prostriedky a ten sa na druhej strane zaväzuje tieto finančné prostriedky navýšené o stanovený úrok vrátiť. Činnosť žalobcu je tak v podstate zhodná s činnosťou súkromnoprávných podnikateľských subjektov, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie úverov. Účelové viazanie finančných prostriedkov, ktorými disponuje žalobca, na štátnu politiku v oblasti bývaní nič nemení na fakticky obchodnej povahe činnosti žalobcu. Obdobne účelovo viazané finančné prostriedky a zákonom regulovaná činnosť je charakteristická napríklad i pre stavebné sporiteľne, ktoré sa od žalobcu podstatne líšia iba v tom, že ako právnické osoby sú to subjekty súkromného práva. V ich prípade niet žiadnych pochybností o tom, že úverové zmluvy, ktoré uzatvárajú so spotrebiteľmi, majú spotrebiteľský charakter. Ani na základe účelového viazania zisku vytvoreného žalobcom nie je možné vylúčiť jeho postavenie dodávateľa. Skutočnosť, že zisk z činnosti žalobcu nie je príjmom jeho zriaďovateľa (štátu), ale ostáva žalobcovi na ďalšie zabezpečovanie plnenia jeho úloh, vyplýva z dobrovoľného rozhodnutia štátu, ktoré bolo formulované zákonodarcom v príslušnom zákone upravujúcom postavenie žalobcu. Obdobná situácia, teda nevyberanie zisku z právnickej osoby vlastníkom na dobrovoľnej báze, môže nastať aj

v súkromnej sfére, pričom táto skutočnosť prirodzene nemá vplyv na postavenie dotknutého subjektu ako dodávateľa v spotrebiteľských vzťahoch. V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ je potrebné pojem dodávateľ vykladať rozširujúco (V. Z., H.-XXX/XX z 30. mája 2013, bod 28). Pritom treba zohľadniť, že účelom právnych noriem spotrebiteľského práva je ochrana slabšej, znevýhodnenej strany, ktorá nemá dostatočnú vyjednávaciu silu ani informovanosť, na základe čoho je vedená k uzatvoreniu individuálne nedojednávanej zmluvy, ktorej obsah v zásade nemôže ovplyvniť (rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Espanol de Crédito, C-618/10, bod 39, a z 21. februára 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, bod 19). Pokiaľ je teda medzi účastníkmi zmluvy vyššie popísaný nerovný vzťah, je potrebné sa v zásade prikloniť k jeho podradeniu pod normy upravujúce ochranu spotrebiteľa a takýto vzťah považovať za spotrebiteľský, pokiaľ to nie je určitým predpisom explicitne vylúčené. Obchádzanie právnych noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa, resp. vylúčenie spotrebiteľov z im náležiackej právnej ochrany len na základe právnej formy subjektu, ktorým je dodávateľ, nie je možné akceptovať.

12. Udržateľnosť vyššie uvedeného právneho posúdenia zmluvného vzťahu medzi stranami sporu ako spotrebiteľského podporuje aj aktuálne rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-147/16 zo 17. mája 2018 vo veci Karel de Grote - Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW proti Susan Romy Jozef Kuijpers, v ktorom Súdny dvor judikoval, že slobodné vzdelávacie zariadenie, o aké ide vo veci samej, ktoré uzavrelo s jednou zo svojich študentiek zmluvu o podmienkach splácania súm, ktoré táto študentka dlhuje z titulu študijných poplatkov a nákladov na študijný pobyt, má byť v rámci tejto zmluvy považované za „predajcu alebo dodávateľa“ v zmysle ustanovenia čl. 2 písm. c/ smernice č. XX/XX/EHS, takže uvedená zmluva patrí do pôsobnosti tejto smernice. Predmetné rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, v ktorom v podstate verejnoprávna vzdelávacia inštitúcia vstúpila so svojou študentkou do zmluvného vzťahu zodpovedajúceho zmluve o úvere, pričom tak konala v súvislosti s predmetom svojej činnosti, ktorým bolo poskytovanie vzdelávania. Súdny dvor EÚ pri svojom právnom posúdení zohľadnil nerovné postavenie účastníkov zmluvného vzťahu, ktoré je rovnaké ako v prípade typických spotrebiteľských vzťahov a s tým súvisiace konanie dodávateľa s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodnej alebo podnikateľskej činnosti alebo povolaniu, teda k činnosti v ktorej disponuje odbornými znalosťami, skúsenosťami a celkovou prevahou nad spotrebiteľom. Vo svetle tohto rozhodnutia je jednoznačne potrebné za dodávateľa považovať žalobcu ako organizáciu zriadenú štátom na realizáciu časti jeho politiky v oblasti bývania formou poskytovania úverov, u ktorej poskytovanie úverov predstavuje hlavný predmet jej činnosti a má vo všetkých smeroch prevahu nad slabšou zmluvnou stranou - spotrebiteľom.

13. Pokiaľ žalobca namietal, že zmluva uzavretá so žalovanými 1./ a 2./ nie je formulárovou zmluvou, nakoľko jej náležitosti vyplývajú zo zákona a v dôsledku toho ani zmluvou spotrebiteľskou, tento argument neobstojí. Každá zmluva má aspoň určité náležitosti upravené zákonom, kvalitatívna a kvantitatívna stránka úpravy rôznych typov zmlúv v právnych predpisoch je odlišná, avšak nemá žiaden súvis s tým, či sa zmluva považuje za formulárovú a už vôbec z tejto skutočnosti nemožno odvodzovať spotrebiteľský či nespotebiteľský charakter určitej zmluvy.

14. Pre úplnosť, nakoľko žalovaný 3./ mal postavenie ručiteľa, odvolací súd dodáva, že aj dohoda o ručení predstavuje zmluvu a nejde len o jednostranný právny úkon. Právna teória je jednotná v tom, že ručenie či už podľa § 546 Občianskeho zákonníka alebo podľa §303 Obchodného zákonníka (a to napriek do istej miery mäťúcej dikcii Obchodného zákonníka) vzniká uzavretím dohody medzi veriteľom a ručiteľom. Ručenie nemožno veriteľovi nanútiť proti jeho vôli a tým od neho napríklad vyžadovať splnenie povinnosti oznámiť ručiteľovi výšku pohľadávky. Nakoľko právny predchodca žalobcu mal pri uzatváraní dohody o ručení postavenie dodávateľa a ručiteľ (žalovaný 3./) nepochybne postavenie spotrebiteľa, na dohodu o ručení treba nazerať ako na spotrebiteľskú zmluvu, a to bez ohľadu na to, či malo ísť o dohodu o ručení uzavretú podľa § 303 Obchodného zákonníka alebo § 546 Občianskeho zákonníka.

15. Nakoľko sa všetky zmluvné vzťahy (t.j. tak zmluva o úvere, ako aj dohoda o ručení) medzi stranami sporu spravujú ustanoveniami o ochrane spotrebiteľa, je potrebné na nároky vzniknuté na takomto zmluvnom podklade aplikovať okrem iného aj ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovujúce prednostné použitie noriem Občianskeho zákonníka, ak by aplikácia iného predpisu bola pre spotrebiteľa nevýhodnejšia (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo 14/2014). Občiansky zákonník sa v spotrebiteľských vzťahoch aplikuje aj tam, kde Obchodný zákonník obsahuje komplexnú právnu úpravu daného inštitútu. Uvedené platí bez ohľadu na konkrétny zmluvný typ, a teda aj na zmluvné typy upravené v Obchodnom zákonníku, vrátane absolútnych obchodnoprávných záväzkov.

16. Žalovaní v priebehu konania vzniesli námietku premlčania celého žalovaného nároku. Premlčanie je kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého nárok (jeho súdnu vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t. j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. V prejednávanej veci ide o spor vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, na posúdenie premlčanie je preto potrebné v súlade s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aplikovať právnu úpravu premlčania obsiahnutú v § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka o účinkoch odstúpenia od zmluvy a o premlčaní, ktorej sa domáhal žalobca je vylúčená.

17. V konaní nebolo sporné, že žalovaní riadne nesplácali poskytnutý úver a dostali sa s jeho jednotlivými splátkami do omeškania. Rovnako v konaní nebolo sporné, že žalobca odstúpil od Zmluvy o poskytnutí podpory zo dňa 4.10.2000. Nakoľko ide o hmotnoprávny úkon, jeho účinky nastávajú momentom, kedy sa dostal k svojmu adresátovi, v danom prípade, keďže išlo o písomný právny úkon, doručením do sféry vplyvu adresátov. Žalobca odstúpil od zmluvy podaním zo dňa 22.5.2012, ktoré bolo žalovanej 1/ doručené dňa 1.6.2012, žalovaný 2/ si zásielku neprevzal v odbernej lehote s dňom uloženia zásielky 28.5.2012 a žalovaný 3/ si rovnako zásielku neprevzal v odbernej lehote s dňom uloženia zásielky 29.5.2012 (spôsob doručovania vyplýva z dôkazov - doručenie založených na č. I. 62-67 spisu). Účinky odstúpenia od zmluvy tak nastúpili vo vzťahu k poslednému zo žalovaných najneskôr dňa 1.6.2012. Nakoľko odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje (§ 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a jednotlivým účastníkom zmluvy vzniká povinnosť vydať si navzájom, čo si plnili (§ 457 Občianskeho zákonníka), teda ich vzájomné nároky sa dostávajú do právneho režimu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahuje sa na nároky z takto zrušenej zmluvy osobitná dvojročná subjektívna premlčacia lehota podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V danom prípade niet pochyb, že žalobca v čase odstúpenia od zmluvy, ktoré sám vykonal, vedel o tým spôsobenej existencii bezdôvodného obohatenia na strane žalovaných, preto premlčacia lehota vzhľadom na čas nadobudnutia účinnosti odstúpenia od zmluvy (najneskôr 1.6.2012) začala plynúť najneskôr v mesiaci jún 2012, kedy sa žalobca dozvedel o účinnosti odstúpenia do zmluvy a uplynula v mesiaci jún 2014. Žaloba bola doručená súdu prvej inštancie dňa 27.9.2016, teda zjavne po uplynutí premlčacej lehoty. Pohľadávka žalobcu je preto v celom rozsahu premlčaná. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že žalovaný nárok by bol v čase podania žaloby premlčaný aj v objektívnej premlčacej lehote podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá je trojročná, nakoľko k začiatku jej plynutia došlo dňom nadobudnutia účinkov odstúpenia od zmluvy, t.j. najneskôr 1.6.2012, a premlčacia lehota uplynula dňa 1.6.2015.

18. Žalovaní síce namietali, že k premlčaniu malo dôjsť už skôr, nakoľko v dôsledku porušenia zmluvy žalovanými mal žalobca právo odstúpiť od zmluvy už dňa 17.6.2002, táto skutočnosť však pre posúdenie premlčania nemá žiaden význam. Samotná možnosť odstúpiť do zmluvy, ktorá nie je aj realizovaná, nemá nijaké právne následky súvisiace s premlčaním. Táto skutočnosť však nič nemení na premlčaní nároku žalobcu z dôvodov vyššie opísaných odvolacím súdom.

19. V zmysle vyššie uvedeného nemôže byť pochybností o tom, že žalobca si svojou žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 27.9.2016 uplatnil premlčané právo, pričom žalovaní dôvodne vzniesli námietku premlčania, čo má za následok, že toto premlčaním oslabené právo súd žalobcovi nemohol priznať.

20. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 C.s.p.).

21. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. V odvolacom konaní boli plne úspešní žalovaní 1/ až 3/, preto im vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, keď o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

## **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).